

Číslo 424
15. března 2021

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Doporučení Národního konventu o EU

Unie zahájila digitální dekádu

Humanitární akce Unie

Neformální videokonference ministrů spravedlnosti

Neformální videokonference ministrů vnitra

Plenární zasedání Evropského parlamentu

Program EU pro zdraví

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Milí čtenáři,

je před námi týden bohatý na videokonferenční jednání Rady EU, včetně těch neformálních, které pořádá portugalské předsednictví. Postupně zintenzivňují také přípravy na zasedání Evropské rady, které se uskuteční příští čtvrtek a pátek v Bruselu. Bude se jednat o třetí letošní jednání lídrů EU, avšak první, které by se mělo uskutečnit fyzicky v Bruselu.

V Evropském parlamentu se tento týden schází jednotlivé výbory. Poslanci se budou věnovat mimo jiné tématu očkování proti covid-19 v kontextu nových mutací koronaviru, možným úpravám obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), vlivu umělé inteligence na kulturu a s prezidentkou Evropské centrální banky Christine Lagardeovou budou diskutovat o aktuálním stavu eurozóny a změnách měnové politiky v souvislosti s dopady koronavirové krize na ekonomiku.

Ze zasedání Rady EU stojí za zmínku hlavně tzv. jumbo meeting, tedy společné zasedání ministrů zahraničních věcí a ministrů vnitra, které proběhlo hned v pondělí. Ministři společně diskutovali o externí dimenzi evropské migrační politiky v rámci Nového paktu o migraci a azylu. Zaměřili se při tom zejména na vzájemně výhodná partnerství se třetími zeměmi, v rámci nichž by se migrace měla stát základním prvkem bilaterálních vztahů, a na posílení koordinace mezi akterými EU.

V úterý je na programu videokonference ministrů financí, kteří se věnují strategií EU pro maloobchodní platby, reformě stávajících mezinárodních daňových pravidel v kontextu digitalizace ekonomiky nebo hospodářskému oživení v EU.

Rovněž v úterý se videokonferenčně setkávají ministři zdravotnictví jednající o plánu boje proti rakovině a dalším postupu v boji s pandemií covid-19.

Ve čtvrtek pak proběhne videokonference ministrů životního prostředí, kteří budou hovořit o nové Strategii EU pro adaptaci na změnu klimatu nebo roli národních plánů obnovy v procesu zelené transformace a budoucnosti Evropského semestru.

Tématem, které silně rezonuje prakticky každý den, zůstávají vakcíny proti covid-19. Evropská léková agentura EMA minulý týden ve čtvrtek doporučila ke schválení již čtvrtou vakcínu, a sice tu od společnosti Janssen, patřící do skupiny Johnson&Johnson. Jedná se o první schválenou vakcínu, která se podává pouze v jedné dávce, navíc k jejímu uchování stačí běžná chladnička, což by mělo usnadnit její distribuci a samotné očkování. Prvních dodávek vakcíny Janssen bychom se měli dočkat v průběhu dubna. A jak ukázaly zkušenosti posledních týdnů, jsou to právě dodávky vakcín, nikoliv jejich schválené portfolio, které jsou tím stěžejním problémem, který v EU komplikuje postup očkování.

Doporučení Národního konventu o EU

Národní konvent o EU vydává doporučení vzniklá z kulatého stolu z 5. března, jehož tématem byly aktuální výzvy v oblasti zdravotnictví na evropské úrovni. Diskuze proběhla online a zúčastnili se jí zástupci státní správy, akademické, sociální a hospodářské sféry, společně s reprezentanty evropských institucí, neziskového sektoru a dalšími účastníky. Odborným garantem kulatého stolu byl Institut pro evropskou politiku (Europeum).

Příchod pandemie covid-19 zastihl Unii a její členské státy nepřipravené na vznikající zdravotnickou krizi. Prakticky v celé EU chyběly zdravotnické ochranné pomůcky pro pokrytí této zvýšené potřeby a krizové nástroje členských států nebyly

schopny zastavit šíření nemoci. V malé části členských států navíc nastal kolaps zdravotní péče způsobený velkým množstvím pacientů.

Debatu u kulatého stolu se zaměřila na tři okruhy: (1) Měla by EU získat dodatečné pravomoci v oblasti ochrany veřejného zdraví? (2) Jak by se měla upravit přeshraniční/mezistátní spolupráce v oblasti ochrany zdraví? (3) Měla by EU budovat vlastní kapacity pro výrobu zdravotních pomůcek a do jaké míry by měla vlastnit strategické rezervy?

Dle doporučení by ČR měla být i nadále **rezervovaná** vůči možnému rozšiřování kompetencí EU v oblasti zdravotnictví nad rámec /Pokr. na s. 2/

koordinaci a podpůrné role. ČR by nicméně měla **podpořit** navrhované rozšíření mandátu Evropské lékové agentury (EMA) a Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a zároveň prosazovat odpovídající navýšení personálu a zdrojů těchto agentur. Vzhledem k současné podobě právního rámce pro poskytování zdravotní péče, by ČR měla zvážit jeho změnu kvůli lepší **akceschopnosti v budoucnu**. ČR by nadále měla podporovat současné i budoucí **společné nákupy** zdravotnického vybavení, léčivých přípravků a osobních ochranných prostředků. Poslední doporučení následně nabádá české

instituce, aby podpořily využívání zdravotního registru EU tak, aby byla **zachována ochrana osobních údajů** a zároveň bylo usnadněno **přeshraniční poskytování zdravotní péče**.

Úplné znění závěrů a doporučení je k dispozici na stránce www.narodnikonvent.eu. Pro další informace o příštích kulatých stolech, podkladové dokumenty a další materiály včetně videí můžete také navštívit účty na sociálních sítích - Twitter: @KonventEU, Facebook: Národní konvent o EU a Instagram: #Narodnikonvent. /J. Sochor/

Unie zahájila digitální dekádu > Komise

Komise 9. března představila nový směr, který má určit směřování digitální politiky EU do roku 2030. Jedná se o vizi, cíle a způsoby digitální transformace, která jde ruku v ruce se zelenou transformací a plány na obnovu ekonomik v EU.

Hlavním cílem Unie je dosáhnout vůdčího postavení na poli digitalizace ve světě. V popředí stojí zaměření na digitalizaci ve prospěch prosperity občanů EU a evropských podniků. Sdělení Komise reaguje na výzvu Evropské rady k vytvoření tzv. **digitálního kompasu**. V praxi digitální kompas znamená určit konkrétní požadavky, a to ve čtyřech oblastech.

(1) **Občané s digitálními dovednostmi a vysoce kvalifikovaní odborníci** v oblasti digitálních technologií: Cílem je do roku 2030 zajistit digitální dovednosti (alespoň ty základní) 80 % všech dospělých občanů EU. Zároveň by v EU mělo být zaměstnáno 20 milionů odborníků v IT.

(2) **Bezpečné, výkonné a udržitelné digitální infrastruktury**: Do roku 2030 by měly všechny domácnosti EU mít gigabitové připojení a všechny obydlené oblasti by měly být pokryty sítěmi 5G. Navíc by se měla EU podílet 20 % na výrobě udržitelných polovodičů světové výroby.

(3) **Digitální transformace podniků**: V následujících devíti letech by měly tři ze čtyř společností využít služeb cloud computing, více než 90 % malých a středních podniků by mělo dosáhnout základní úrovně digitalizace a počet tzv. jednorozčů (startup, který dosáhne hodnoty miliardy dolarů) by se měl zdvojnásobit.

(4) **Digitalizace veřejných služeb**: Očekává se, že by všechny klíčové veřejné služby měly být online. Zároveň by měli mít všichni občané EU přístup ke svým elektronickým zdravotním záznamům a až 80 % z nich by mělo používat elektronickou identifikaci.

Komise také chce rychle zahájit projekty zahrnující více zemí. Jednalo by se o projekty financované z rozpočtu EU, přesněji z **Nástroje pro oživení a odolnost** (členské státy se zavázaly ve svých plánech pro obnovu věnovat na digitální oblast nejméně 20 % financí).

Komise věnuje také pozornost **hodnotám a právu** v online prostředí. To by podle sdělení mělo mít stejnou váhu jako v offline prostředí. Proto plánuje vytvoření konceptu digitálního občanství, které se bude opírat o základní evropská práva a tzv. digitální principy.

Digitální občanství a jeho podoba by mělo vzejít s široké debaty se členskými státy i stakeholdery a mělo by doplnit stávající evropský pilíř sociálních práv. Zdáli jsou digitální práva občanů EU respektována, by měl shrnout ve svém každoročním průzkumu Eurobarometr.

Zásady **respektování práv v online prostředí** mají být projednány se širokou veřejností a měly by být ukotveny v prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise. Mají vycházet z evropského pilíře sociálních práv a doplňovaly by jej. EU chce rovněž v mezinárodních organizacích udržet své postavení pomocí mezinárodních partnerství. /D. Březina/

Humanitární akce Unie > Komise

Sdělení Komise o humanitární akci Unie s pod názvem: „Nové výzvy, stejné zásady“ z 10. března reaguje na zvýšenou poptávku po humanitární pomoci, způsobenou také pandemií covid-19.

Humanitární pomoc se setkává se škrty v této oblasti na straně donorů - také z pandemických důvodů. Tato mezeira se od počátku pandemie zvětšuje rychleji a podle odhadů bude trend nadále pokračovat. Současný stav tedy není udržitelný. Sdělení proto přináší cíle a kroky pro EU a členské státy, které mohou vést k **nové a udržitelné humanitární pomoci založené na ověřených zásadách**.

Prvním z cílů sdělení je dosažení **flexibilní a efektivní** humanitární pomoci a mechanismů financování. S tím je spojena i potřeba schopností nasazovat humanitární pomoc EU rychle a efektivně.

Z obsahového hlediska vybízí k většímu **začleňování dopadů změny klimatu** a environmentálních faktorů do politik a praxe humanitární pomoci. Důležité je i posilovat koordinaci s aktéry v oblasti rozvoje, bezpečnosti a klima-

tu s cílem budovat odolnost zranitelných komunit. Základní roli zde hraje i soulad politik - humanitární, rozvojové, mírové a jiné - mohou přispívat k lepšímu poskytování neodkladné pomoci a k dosahování dlouhodobých řešení. Klíčové bude také výrazně zvýšit základnu zdrojů pro humanitární akce.

Sdělení také opakuje, že **dodržování mezinárodního humanitárního práva** a ověřených principů musí být ústředním prvkem vnější činnosti EU. Dále by Unie měla posílit své zapojení a vedoucí pozici v oblasti humanitární pomoci s cílem maximalizovat její dopad.

Sdělení rovněž formuluje konkrétní soubor klíčových kroků pro EU a členské státy k dosažení těchto dílčích cílů vedoucích k funkční a udržitelné politice humanitární pomoci EU.

/L. Lukačovič/

Neformální videokonference ministrů spravedlnosti > Rada

Ve čtvrtek 11. března proběhla neformální videokonference ministrů spravedlnosti, jejímiž hlavními tématy byla diskuze k uchovávání údajů o elektronické komunikaci, posílení uplatňování Listiny základních práv v EU, a justiční vzdělávání. ČR na jednání zastupoval náměstek ministryně spravedlnosti Michal Franěk.

Ministři projednali možnosti postupu při uchovávání údajů elektronické komunikace v souvislosti s několika rozhodnutími Soudního dvora EU, který v návaznosti na zrušení směrnice o uchovávání provozních a lokalizačních údajů v roce 2014 přijal v loňském roce tři navazující rozsudky. Většina ministrů se shodla, že pro zajištění řádného vyšetřování a stíhání závažné trestné činnosti, včetně sexuálního zneužívání dětí či kyberkriminality, je třeba zajistit přijetí nových pravidel. Tato pravidla musí současně zajistit ochranu základních práv, ochranu soukromí, zásadní musí být využití principu proporcionality.

Ministři dále diskutovali s ředitelem Agentury EU pro základní práva **Strategii uplatňování Listiny** základních práv v EU v návaznosti na přijetí závěrů Rady o posílení uplatňování Listiny. ČR vítá Strategii k posílení uplatňování Listiny základních práv v EU a podporuje kroky Komise v oblasti koordinace a metodické pomoci, finanční podpory, sdílení osvědčených postupů a zvyšování povědomí.

K tématu **vzdělávání soudců a dalšího justičního personálu** ČR podpořila předložený Návrh závěrů Rady, neboť zastává názor, že vzdělávání justičních odborníků je jedním z nejdůležitějších aspektů zajištění vlády práva, podporuje vzájemnou důvěru a usnadňuje přeshraniční spolupráci. V rámci pravidelné informace k zahájení činnosti **Úřadu evropského veřejného žalobce** Komise vyzvala členské státy, aby dokončily proces jmenování evropských pověřených žalobců. /M. D. Ličková/

Neformální videokonference ministrů vnitra > Rada

Dne 12. března 2021 se uskutečnila neformální videokonference ministrů vnitra. Ministři diskutovali o odolnosti kritických subjektů, novém paktu o migraci a azylu, a také se zabývali spoluprací EU-Severní Afrika v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Delegaci ČR vedl náměstek ministra vnitra Jakub Kulhánek.

Nejprve se ministři zaměřili na hlavní překážky provádění stávající směrnice o evropské kritické infrastruktuře, a také o tom, jak nejlépe posílit propojení mezi fyzickým a digitálním zabezpečením. Obecně sdíleli názor, že je třeba aktualizovat právní předpisy v této oblasti, zejména ke zvýšení počtu zahrnutých odvětví.

Posléze ministři diskutovali o posílení evropské návratové politiky. Shodli se, že práce v této oblasti by měla rychle pokračovat s cílem co nejrychleji zlepšit spolupráci s klíčovými zeměmi.

V oblasti **spolupráce EU-Severní Afrika** byl předsednictvím nastíněn obsah dialogu, který by měl zahrnovat komplexní témata jako **migrace a správa hranic**, civilní ochrana a **reakce na humanitární krize**, hybridní hrozby a kybernetická bezpečnost, policejní spolupráce. Mnoho ministrů podpořilo v obecné rovině tuto iniciativu.

Dle představy většiny členských států by se spolupráce měla soustředit primárně na oblast migrace, zatímco jiní zmínili i ostatní aspekty bezpečnostní problematiky (např. boj proti organizovanému zločinu a terorismu). Předsednictví oznámilo svůj záměr uspořádat v květnu ministerské setkání se státy severní Afriky. /V. Strnad/

Plenární zasedání Evropského parlamentu > Evropský parlament

První březnové plenární zasedání sebou přineslo oslavu Mezinárodního dne žen, přijetí nových investičních a zdravotních programů a společné prohlášení Konference o budoucnosti Evropy.

Poslanci zahájili týden oslavou **Mezinárodního dne žen**, v pondělí spojili s tímto dnem i slavnostní schůzi. Během ni vystoupili předseda Parlamentu David Sassoli, předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová, viceprezidentka USA Kamala Harrisová a novozélandská premiérka Jacinda Ardernová. Ve svých vystoupeních mluvili o posílení postavení žen ve společnosti a vyzdvihli roli žen v boji proti pandemii covid-19.

Ve středu 10. března se na půdě Parlamentu také konal slavnostní podpis společného prohlášení ke **Konferenci o budoucnosti Evropy**. Tohoto podpisu se zúčastnili portugalský premiér António Costa, předseda Parlamentu D. Sassoli a předsedkyně Komise von der Leyenová. Konference si do budoucna klade za cíl dát občanům EU větší roli při formování budoucích politik a ambicí Unie. Pod hlavičkou Konference se uskuteční napříč Evropou mnoho debat a akcí, při kterých budou moct občané vyjádřit své názory k různým tématům.

V úterý 9. března přijal Parlament dva nové programy, investiční program **InvestEU** a **program EU pro zdraví**

(EU4Health). Program InvestEU chce skrze unijní záruku ve výši 26,2 miliard eur mobilizovat až 400 miliard eur ve veřejných a soukromých investicích. V rámci tohoto programu půjde až 30 % prostředků na klimatické projekty. Druhý program, EU pro zdraví, bude mít rozpočet 5,1 miliard eur s cílem podpory zdraví a preventivní programy.

Během plenárního zasedání poslanci také vyzvali k přijetí evropských **pravidel pro odpovědnost podniků**, které by zajistily odpovědnost při porušování lidských práv, ničení životního prostředí anebo při narušení dobré správy věcí veřejných. Dále pak poslanci podpořili vznik **mechanismu uhlíkového vyrovnávání** na hranicích, který by vedl k zavedení poplatků za uhlík při dovozu určitých produktů ze zemí, které nemají tak striktní environmentální pravidla jako EU.

Poslanci také vyzvali EU k aktivaci **mechanismu na ochranu právního státu** a vyjádřili znepokojení ohledně nedávných útoků na svobodu médií v Maďarsku, Polsku a na Slovensku. Poslanci také navrhli změny k legislativnímu návrhu o zdaňování prodeje na online platformách. Platformy by se podle tohoto návrhu musely povinně registrovat v EU a daňové úřady by musely vzájemně sdílet informace. /J. Janek/

Poslanci Evropského parlamentu během plenárního zasedání hlasovali o dohodě týkající se programu „EU pro zdraví“ na období 2021–2027. Program má zejména pomáhat státům při koordinaci opatření a výměně potřebných údajů. Má též přispět k tomu, aby byly léčivé přípravky a zdravotnické prostředky levnější a dostupnější.

Většina poslanců Parlamentu v úterý podpořila schválení částky **5,1 miliard eur** (téměř 135 miliard korun), která bude v příštích sedmi letech v rámci programu činnosti Unie v oblasti zdraví (EU pro zdraví) vynaložena na společný boj proti nemocem či vytvoření krizových zásob.

Cílem programu je nejen lépe připravit zdravotnické systémy v EU na budoucí zdravotní hrozby a pandemie, ale i dlouhodobé výzvy, jako je stárnutí populace, nerovnosti v přístupu ke zdravotní péči, nerovnoměrné rozložení kapacity systémů zdravotní péče, zátěž vyplývající z nepřenosných onemocnění (např. rakoviny) nebo rostoucí zátěž pro zdraví v důsledku zhoršování životního prostředí.

Program budou realizovat členské státy a nevládní a mezinárodní organizace, které mohou žádat o financování z prostředků EU ve formě grantů a veřejných zakázek, a také Komise a výkonné agentury EU.

Schválené rámcové pozice > Informace

Rámcová pozice ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě „Posílení spolupráce při navracení a zpětném přebírání jako součást spravedlivé, efektivní a komplexní **migrační politiky EU**“ (vypracovalo Ministerstvo vnitra)

Rámcová pozice k nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004, pokud jde o **regionální souhrnný zemědělský účet** (vypracoval Český statistický úřad)

Rámcová pozice ke společnému sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě EU, Evropskému hospodářskému

Koronavirová krize jasně poukázala na potřebu vytvoření dobře definovaného a přiměřeně financovaného nástroje pro oblast zdravotnictví, uvedl během rozpravy zpravodaj Cristian-Silviu Bușoi (EPP, RO). Poslanci během debaty dále zdůraznili klíčovou úlohu programu v boji proti nerovnostem v oblasti zdraví jak mezi členskými státy, tak mezi různými sociálními skupinami.

Poslanci též ocenili plán na vytvoření **zásob základního zdravotnického materiálu a vybavení** na úrovni EU (jako doplnění programu rescEU) a rezerv zdravotnického a podpůrného personálu.

Přestože za své zdravotnictví jsou odpovědné především přímo jednotlivé členské země, EU je může různými cestami podpořit. Program nazvaný „EU pro zdraví 2021–2027“ předložila Komise v reakci na koronavirovou krizi v květnu 2020. Dohody na kompromisním znění textu bylo dosaženo mezi Parlamentem a Radou v polovině prosince 2020. Nařízení, kterým se program činnosti Unie v oblasti zdraví na období 2021–2027 zavede, vstoupí v platnost po vyhlášení v Úředním věstníku EU, použije se ale se zpětnou účinností od 1. ledna 2021. /J. Linková/

a sociálnímu výboru a Výboru regionů „**Obnovené partnerství s Jižním sousedstvím – Nová agenda pro Středomoří**“ (vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí)

Rámcová pozice k Evropskému plánu **boje proti rakovině** (vypracovalo Ministerstvo zdravotnictví)

Rámcová pozice „**Evropský hospodářský a finanční systém: podpora otevřenosti, síly a odolnosti**“ (vypracovalo Ministerstvo financí)

Program evropských institucí od 16. do 22. března > Informace

Neformální videokonference ministrů pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele – část zdraví, 16. března

Proběhnu politické diskuse k evropskému plánu boje proti rakovině a k balíčku k tzv. zdravotní unii. Komise a předsednictví budou informovat o aktuálním stavu vakcinační strategie EU, situaci ohledně pandemie ve vztahu k Evropskému semestru a v kontextu plánu obnovy.

Neformální videokonference ministrů odpovědných za ochranu spotřebitele, 16. března

Hlavním tématem bude sdělení „Nový program pro spotřebitele – Posílení odolnosti spotřebitele pro udržitelné oživení“.

Neformální videokonference ministrů financí, 16. března

Na agendě je finalizace závěrů Rady ke strategii EU pro maloobchodní platby, které se věnují budoucí regulaci v oblasti platebního styku. Politická diskuse ohledně reformy stávajících mezinárodních daňových pravidel v kontextu digitalizace ekonomiky naváže na výsledky

jednání G20, kde došlo k pozitivnímu posunu a k potvrzení závazku dosáhnout globálního a konsensuálního řešení do poloviny tohoto roku.

Zasedání kolegia Komise, 17. března

Hlavními tématy středečního zasedání kolegia Komise jsou sdělení o covid-19 a digitální zelený certifikát.

Neformální videokonference ministrů životního prostředí, 18. března

V návaznosti na zveřejnění nové Strategie EU pro adaptaci na změnu klimatu proběhne úvodní diskuze ministrů na toto téma. Výměna názorů k ozelenění Evropského semestru se zaměří na roli Národních plánů obnovy v procesu zelené transformace a budoucnosti Evropského semestru.

Neformální videokonference ministrů pro vnitřní trh a průmysl, 22. března

Lze předpokládat, že hlavním bodem diskuze bude téma "Strategická autonomie v otevřené EU".

/Pokračování na s. 5/

Rada pro zemědělství a rybolov, 22. a 23. března

Jako první bod Rady je zařazena diskuse ke konzultacím o rybolovných právech mezi EU a Spojeným královstvím, následována výměnou názorů k připravenosti fytosanitárních opatření k ochraně rostlin proti škůdcům ohrožujícím zemědělství.

Rada pro zahraniční věci, 22. března

Na programu je výměna názorů k Turecku a k jižnímu sousedství.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 424, týden od 8. až 14. března 2021 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz